జరీ అంచు

హితశ్రీ

ఆకాశం మసుపు చేసింది. గాలి నిలిచిపోయింది. టపటప చినుకులు పడసాగాయి. హోటల్ బిల్ చెల్లించి రామ్మూర్తి బయటి కొచ్చాడు.

ఎక్కడా రిక్షా లేదు. గొడుగు తెరిచి రోడ్డు మీదికి అడుగేశాడు. జల్లు ముందునుంచి పడతోంది. బ్రీఫ్‌బాగ్ తడవకుండ ఛాతీకి దగ్గరగా పెట్టి లాల్చీ మీద చినుకులు పడకుండా గొడుగు కిందికి వంచి పట్టుకున్నాడు.

"మాస్టారూ"

వెనకనించి కేక వినిపించి రామ్మూర్తి వెనుదిరిగి చూశాడు. ఒక యువకుడు గబగబ అడుగు వేసి గొడుగు కిందికి చేరాడు.

"క్షమించండి. గొడుగులో రావచ్చాండి."

"రండి".

రామ్మూర్తి అతన్ని ఓసారి నఖశిఖ పర్యంతం చూశాడు. చవుబారు టెరిలిన్ షర్టూ, కాస్త పాతబడ్డ రేయాన్ పాంటూ అతని అంతస్తుని పెంచాలని చేసే ప్రయత్నాన్ని ముఖ వర్చస్సు వ్యర్థం చేస్తోంది. చదువుకొన్న మనిషి కాదని రామ్మూర్తి వెంటనే కనిపెట్టాడు.

"చనువు తీసుకున్నందుకు మరేం అనుకోకండి. కొంచెం అర్జంటు పని ఉంది. రిక్షా దొరికితే వెళ్ళిపోతాను."

"పరవా లేదండీ."

ఇద్దరూ నడుస్తున్నారు. వర్షం జోరు హెచ్చింది. అప్పుడప్పుడు మెరుపులు, ఉరుములు మనుషుల్ని బెదిరిస్తున్నాయి. అతను వర్షంమీద, రోడ్లమీద, రాజకీయాలమీద అభిప్రాయాలు ప్రకటిస్తున్నాడు. రామ్మూర్తి పరధ్యానంగా వింటున్నాడు. చిత్తడిగా ఉన్న నేలమీద ఇద్దరూ జాగ్రత్తగా నడుస్తున్నారు. జారుడుగా ఉన్నచోట అడుగేసి కాలుజారి రామ్మూర్తి జర్రున జారి పడబోతుంటే తటాలున అతను పట్టుకున్నాడు.

"ఇంకా నయం పడిపోయేవారు."

"థాంక్స్. పడ్డా లేవగల వయసే లెండి."

"దుస్తులు పాడైపోయేవి గదా!"

"ఔను, ఉరుగాని ఊరు. మరో జతకూడా లేదు. మీరు సాయం చేసారు గనుక సరిపోయింది."

అతను పొడిగా నవ్వాడు.

"మీ దీఊరు కాదేంటి?"

"కాదు. పనిమీద వచ్చాను. ఇన్‌కంటాక్సు ఆఫీసరుతో మాట్లాడి తిరిగి వెడుతున్నాను."

"బిజినెస్సా?"

"పూర్వం ఉండేది. నష్టం వచ్చి మానేశాను. అయినా టాక్సు గొడవలు మాత్రం వదల్లేదు."

"అట్టాగా?" అన్నాడతను. అతని యాస రామ్మూర్తికి కొంచెం వింత కలిగించింది.

"మీరేం చేస్తుంటారు?".

"ఉద్యోగానికి ప్రయత్నానికి ప్రయత్నం."

అతను కొంచెం వెకిలిగా అన్నాడు. రామ్మూర్తి నవ్వాడు. ఎదురుగా ఓ రిక్షా వస్తోంది.

"ఖాళీ రిక్షా వాస్తోందండోయ్. వెడతాను. మీ సాయం మర్చిపోను."

"ఏం సహాయం చేశానండీ! ఇంకా నయం, జీవితంలో ఎందరి దగ్గిర్నించి 'సేను' ఎంత సహాయం

పొంచింది కొత్తకొత్త మోసాలాళ్ళు వ త
తారు. ఎందరికో నేను ఇ ప
గ్రస్తుణ్ణి.'

'బాకిల కేం లెండి. అందరూ వ
రికో బాకీ పడుతూనే ఉంటారు.'

'అందరి బాకీల్లాంటివి కా ।'
రామ్మూర్తి ఆవేశంగా అన్నాడు.

'అవేనా' అన్నాడతను.

ఇంతలో రిక్షా దగ్గరికి వచ్చిం
అతనా రిక్షాని సమీపించి బే
కూడా చెయ్యకుండానే లో
కెక్కి కూర్చున్నాడు.

'వస్తానండీ.'

'మంచిది.'

రిక్షా సాగిపోయింది. రామ్మూర్తి
టాక్సీస్టాండువైపు నడవ సాగా
పాతుమపల్లికి సరాసరి రోడ్డు ఉన
బస్సులు పోవు. అయిదుమై
బస్సు దిగి నడవాలి. రామ్మూ
నడక అలవాటు బొత్తిగా త
పోయింది. టాక్సీమీదే ర
పోకలు.

టాక్సీస్టాండ్ చేరి టా
కుదుర్చుకున్నాడు. టాక్సీ డ్రైవ
పెట్రోలు పోయించుకోటాని
అడ్వాన్సు అడిగాడు. రామ్మూ
జేబులో చెయ్యిపెట్టి ఉలికి
పడ్డాడు. పర్సు లేదు. ఎల
పోయింది? హొటల్ బి
ల్లించి టాక్సీ స్టాండ్‌దాకా నడి
వచ్చాడు. జనం కూడా పలచగ
ఉన్నారు. రద్దీలోంచి రాలేద
అ—అన్నట్టు, అతనితో నడు
స్తున్నప్పుడు తూలి పడబోయాడు
అప్పుడు – కిందపడి పోయిందా
కింద పడటానికి అ
కాశం లేదు. అతను !

ఇప్పుడేం చేయాలి? రామ్మూ
ఆలోచించాడు. చేతివేలుకి ఉంగర
ఉంది. అది అమ్మేసి ! అప్పుడు
పాతిక రూపాయలు కావాలి. ఎ

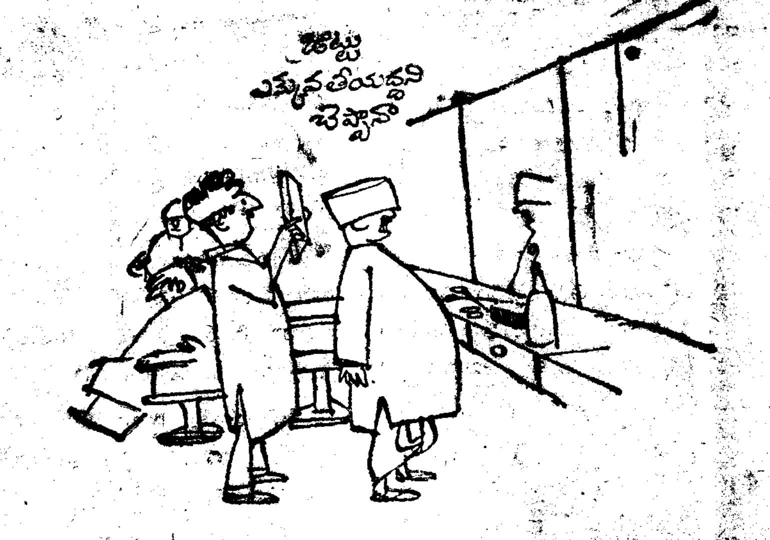

రిస్తారు. ఆ ఊళ్లో తను ఎవర్నీ ఎర
గడుకూడా. పర్సు పోయిందని
టాక్సీ డ్రైవర్‌తో చెప్పకుండా వేరే
పనిమీద వెళ్తున్నానని త్వరగావస్తా
నని చెప్పాడు.

'అదేమిటి సార్, కారు రెడీగా
ఉందికదా. ఎక్కండి పోదాం'
అన్నాడతను. కాదని రామ్మూర్తి
అక్కడనించి బయులుదేరాడు. వెండి
బంగారు నగల దుకాణానికి చేరు
వగా వచ్చాడు. బోర్డువైపు చూస్తుం
డగా గొడుగేసుకుని కొట్టుముందు
నిలబడ్డ ఓవ్యక్తి అతన్ని సమీపిం
చాడు.

'ఏం సార్, ఏం కావాలి?
బంగారమేమైనా ఖరీదు చేస్తారా?'
రహస్యంగా అడిగాడు.

'కాదు. అమ్మాలి.'

రామ్మూర్తి కొట్లోకి వెళ్ళ
బోయాడు.

'మీరు సరాసరి వెళ్ళి అడిగితే
లాభంలేదు సార్. రూల్స్‌ప్రకారం
బంగారం కొనటం అమ్మటం
నిషేధం కదండీ. మీరు సి. ఐ. డీ.
ఇన్‌స్పెక్టరేమోనని దుకాణదారు
బేరం చెప్పరు' అన్నాడతను.

రామ్మూర్తికి ఆశాభంగమైంది.

'అరె. మరి ఎలా? చాలా అవ
సరం.'

'నేమన్నానుగా, సార్, ఏదీ
వస్తువు.'

రామ్మూర్తి ఉంగరం తీసి అతని
కిచ్చాడు. అతను దాన్ని అటూ
ఇటూ తిప్పిచూసాడు.

'ఇక్కడే ఉండండి సార్. నేను
అటు వెనకనించి వెళ్ళి బేరం పైసలు
చేసుకొస్తాను' అని అతను చెప్పిన
దుకాణం పక్క సందులోకి వెళ్ళాడు.

అరగంట గడిచింది. అతను రానే
లేదు. రామ్మూర్తి గత్యంతరం లేక
దుకాణంలోకి వెళ్ళి ఉంగరం సంగతి
అడిగాడు. అతను తెల్లబోయాడు.

'అదేమిటి సార్, ముక్కూ
మొహం ఎరగనివాడికి ఎలా
ఇచ్చారు? మోసగాళ్ళుంటారని
తెలదా. అనుభవమున్న పెద్దవారు.'

దుకాణదారు మందలించి
నట్టుగా అంటున్న మాటలువిని
రామ్మూర్తి నిరాశ చెందుకుని బయ
టికి నడిచాడు. చేతికి వాచ్ ఉంది,
రెండువందలు పెట్టి క్రితం సంవత్స
రమే కొన్నాడు. అది అమ్మదలిస్తే—

వాచ్ షాప్ మెట్లెక్కుతున్న రామ్మూర్తిని చూసి ప్రొప్రయిటరు మర్యాదగా 'ఏం కావాలండి?' అన్నాడు. రామ్మూర్తి వాచ్ చూపించి థాపీ తాలూకు వివరం చెప్పాడు. అతను పెదవి విరిచి 'సెకండు హాండ్ సెకండ్ హాండే. వంద రూపాయలకి కూడా కొనం కష్టమే' అన్నాడు. బేరం ఎలాగో వందకి తీర్మానమైంది. పది పదులు తీసుకుని వాచ్ ఇచ్చి రామూర్తి గడప దాటాడు.

'సార్, సార్, ఇందాకట్నుంచీ తిరుగుతున్నాను. వంద రూపాయల నోటుకి చిల్లర ఎక్కడా దొరకలేదు. మీ దగ్గరుంటే ఇవ్వండి సార్. అవసరంగా ఉంది. అర్జంటుగా మెడికల్ షాపులో మందులు కొనాలి.'

ప్రాధేయపడ్డాడు పాతగొంగళిలోని ఒక ఆసామీ, రామ్మూర్తికి జాలివేసింది. ప్రాణావసరం అంటోంటే, మందులు కొనాలంటే. పెట్రోల్ బంక్ వాడి దగ్గర చిల్లరకు మార్చుకొచ్చి, రామ్మూర్తి వెంటనే పది పదులిచ్చి ఆ వంద రూపాయల నోటు తీసుకుని టాక్సీస్టాండ్‌కి తిరిగి వెళ్ళి అతనికా నోటిచ్చాడు.

మరి కొంతసేపట్లో పెట్రోల్ బంక్ దగ్గర్నుంచి ధుమధుమలాడే ముఖంతో అతను తిరిగొచ్చాడు

'ఏమిటి సార్, మమ్మల్ని జైల్లో వేయిస్తారా?'

'జైలేమిటి?' అన్నాడు రామ్మూర్తి అర్థంకాక.

'దొంగనోటు మార్చాలని చూస్తే ఏమవుతుంది?'

'దొంగనోటా!' రామ్మూర్తి ముఖంలో కత్తివాటుకి నెత్తురు చుక్క లేదు.

చిన్నబుచ్చుకున్న ముఖంతో రామ్మూర్తి ఆ నోటందుకుని కళ్ళద్దుకుంటూ నడిచిపోయాడు. భగవాన్. ఇదేమిటి ఇలాగా? [illegible] చేసేట్టు! ఊరుగాని ఊళ్ళో ఇలా దిక్కుపడిపోయాడు. ఏమిటో పరీక్షగా ఉంది. జీవితంలో ఎప్పుడూ ఇలా జరగలేదు. ఆలోచనగా నడవసాగాడతను.

డ్రైవర్ హారన్ అదేపనిగాకొడుతున్నాడు. చప్పున తెలివితెచ్చుకుని రామ్మూర్తి పక్కకి తప్పుకున్నాడు. జీప్‌లోంచి ఒక స్వరం వినవచ్చింది.

'రామ్మూర్తిగారూ! నమస్కారం' పరిచితస్వరం విని ఆశ్చర్యంగా అతను తలెత్తిచూశాడు.

ప్రకాశరావు! అసిస్టెంట్ పోలీస్ సూపరింటెండెంట్. రామ్మూర్తికి ప్రాణంలేచి వచ్చింది. ప్రకాశరావు అతనికి కాలేజీలో చదివేరోజుల్లో పరిచయమయాడు. ఈమధ్య ఆ పరిచయం వృద్ధి అయింది.

'నమస్కారం. ఇలా ఎక్కడికి ప్రయాణం?' 'మాఊరికే. మీరు?'

'హెడ్ క్వార్టర్స్‌కే. జీప్‌లోకి రండి. కలిసి పోదాం. మీఊరిమీదుగానే ప్రయాణం.'

రామ్మూర్తి సంతోషానికి మేర లేదు. అనుకోకుండా సహాయం లభించింది. వెంటనే జీప్‌లో చోటు చూసుకున్నాడు.

జీప్ సాగిపోతోంది.

'మీ సహాయం దైవసహాయమే లేకపోతే ఇవాళ నాగతేమయేదో!'

అతనికి ధన్యవాదాలు తెల్పుతూ అన్నాడు రామ్మూర్తి.

'దైవసహాయమేమిటండోయ్?' అన్నాడు ప్రకాశరావు.

జరిగిందంతా పూస గుచ్చినట్లు చెప్పాడు రామ్మూర్తి. అతను ఆశ్చర్యంగా విని అన్నాడు.

'ఇదేమిటండీ ఇంత అమాయకులేమిటి? ప్రతివాళ్ళనీ అలా నమ్మేస్తారా! మీ పార్ట్‌నర్ గోపాలం పాపం నేర్పినా మారలేరు, ఇలాగే ఉన్నారన్నమాట. ఆ గోపాలం అంత మంచివాడు, నమ్మదగినవాడు ఎవరూ ఉండరని అంటుండేవాడు. నమ్మి వ్యాపారం అతని చేతుల్లో పెడితే ఏం చేశాడో చూశారా? దొంగ లెక్కలు కాకపోతే, వ్యాపారంలో పెట్టుబడితో సహా పోయిందని చెప్పినవాడు ఆరునెలలు తిరక్కుండా డాబా ఎల్లా కట్టిస్తాడండీ? బిజినెస్ పోయినా టాక్స్ గొడవలు మాత్రం మిమ్మల్ని వదల్లేదు. పిల్ల పోయినా పురిటివాసన పోలేదన్నట్లు ఇంత అనుభవమయినా ఇంకామీరు మనుషుల్ని నమ్మి మోసపోతూనే ఉన్నారన్నమాట!'

అతనిఉపన్యాసంవినిదరహాసంతో రామ్మూర్తి అన్నాడు.

'మనుషుల్ని కాకపోతే రాయినీ రప్పనీ నమ్మమంటారా?'

'బాగుంది వరస. నీళ్ళూ పాలూ తెలుసుకో నక్కర్లేదా?' అన్నాడు ప్రకాశరావు.

'ప్రకాశరావుగారూ, జీవితంలో నేనెందరినో ఆశ్రయించాను. ఎందరినో నమ్ముకున్నాను. ఎందరో నాకు సహాయం చేశారు. మనుషుల మంచితనంపట్ల నాకు విశ్వాసం లేకుండా ఎలా ఉంటుందిమరి?'

'అలాగా?' అన్నాడు ప్రకాశరావు కొంచెం ఎకసక్కెంగా.

'అవును. నాకు ఏడేళ్ళవయసున్నప్పుడు ఏటికి వరదలొచ్చాయి. మాది ఏటికింద ఊరు, మీకు తెలుసుగా. అనుకోకుండా రాత్రిపూట ఏరు ఉప్పొంగిపోయి, ఊరుఊరంతా కొట్టుకుపోయిందిట. నాకు కొద్దిగా జ్ఞాపకం. మా ఇంట్లో అంతా తల్లడిల్లిపోతూ ఎత్తయిన స్థలం చేరుకున్నాం. చెట్టుకొక పిట్టగా వరద మమ్మల్ని చెదరగొట్టింది. నీళ్ళలో

కొ[illegible] నే అంటిపెట్టుకుని ఉండటం చూసి, వ పాలేరు ప్రాణాలకి తెగించి నను కాపాడాడు. ఆ వరదలకి మాకుటు బం సర్వనాశనమైంది. అమ్మా, నాన మరణించారు. మా దూరపు బం వాడొకాయన నన్ను చేరదీశాడ ఆయన బీదవాడు. శక్తి మే చదువు కూడా చెప్పించాడ కాలేజీ చదువులకోసం ఆ ఊ వదలి పట్నం చేరాను. అడిగిం తడవుగా కొందరు దయామయు వారా లిచ్చారు. ఉదారులు వ కొందరు జీతం సహాయం చేశా కష్టపడి చదివి బి. ఏ. పా య్యాను. నా పరిస్థితి అంతా తె సిన ఒక ఉన్నతోద్యోగి నాకు ప్ర త్యోద్యోగం ఇప్పించాడు. ఆ స్థితి ఉన్న నేను ఒక ప్రేమ వ్యవ రంలో కూడా అదృష్టవంత నయ్యాను. అందరూ అందనిఫ అనుకునే ఆమె నా హృదయా అర్థం చేసుకుంది. నా మాట విశ్వసించి నా జీవితాన్ని పం కుంది. ఆమె కలవారి పడు ఆమె ఐశ్వర్యం / నా ఉద్యోగా కి స్వస్తి చెప్పింది. అదే సమయం ఒక మిత్రుడు వ్యాపారంలో న వాటా ఇచ్చాడు. ఆ తరా త నేను స్వంతంగానే వ్యాపా ం సాగించాను. ఇప్పొచ్చే దేమ నా మీద ఎందరికో అవ్యాజ ఆదరణ, అనురాగమూ కలగ వల్లనే నేను సమాజంలో పైమె కి చేరుకున్నాను. ఎందరికో ఋ గ్రస్తుడి నయ్యాను.'

రామ్మూర్తి మాటల్లోనూ, ఖ కవళికల్లోనూ కృతజ్ఞత వెల్లి రి సింది.

'మీకు తెలిసినా తెలి క పోయినా మీకూ ఎవరో ఋణ డే ఉంటారు లెండి' అన్నాడు ప్ర శ రావు వ్యంగ్యంగా.

ప్రకాశరావు పస్కయంతో అతని ముఖంలోకి చూశాడు.

'మిమ్మల్ని మోసగించిన ఆ వ్యక్తులు మళ్ళీ మీకు కనిపిస్తే ఇంకోసారి మిమ్మల్ని ధన్యుల్ని చెయ్యడానికి వెనుదియ్యరు లెండి.'

'మీరనేది నాకర్థమైంది. ప్రకాశ రావుగారూ, పుట్టినప్పటినించి గిట్టే దాకా ఎవరైనా ఎప్పుడో ఒక సారైనా తొట్రుపాటు పడకమానరు. అవి అవ్యక్తి దుర్బల క్షణాలు. తర్వాత పశ్చాత్తాప పడేవాళ్లు చాలామంది ఉంటారు. ఓసారి తప్పు చేసిన వ్యక్తిమళ్ళీ ఎప్పుడు ఆ తప్పు చెయ్యక పోవటానికి అవకాశం చాలా ఉంది.'

'బాగుంది మీ థీసిస్. మీలో ఆశావాదం చాలాఉంది.' విసుగ్గా అన్నాడు ప్రకాశరావు.

'ఆ దుర్బల క్షణాలు ఎవరి జీవితంలో ఎప్పుడు వస్తాయో మనకి తెలీదు. అవి వచ్చేదాకా అందరూ మంచివాళ్ళేకదా!'

'సమయానికి నా జీవ్ కనిపించక పోతే, ఈ మాటలు మీరు అన గలిగే వాళ్ళేనా, నిజం చెప్పండి'

ప్రకాశరావు రామ్మూర్తి ముఖం లోకి సూటిగా చూస్తూ అడిగాడు.

రామ్మూర్తి చిరునవ్వు నవ్వాడు.

'ఇలాంటి అనుభవాలు నాకు కొత్తకావు. సమాజం నాకు ఆస్తీ, అంతస్తు ఇవ్వకపోతే నా దృక్పథం మరో విధంగా ఉండేదేమో. కాని ఒక్కటిమాత్రం నిశ్చయంగా చెప్ప గలను. సమాజపు తొట్టెలో పాలూ, నీళ్ళూ కలిసి ఉంటాయి. పాలని మాత్రమే వేరుచేసి త్రాగటానికి సుగుణాలు కావాలి. [illegible] నాకు తొలి అనుభవాలే ఇచ్చాయి. ప్రకాశరావు గారూ.'

ప్రకాశరావు ఏమనటానికీ తోచక ఒక్కక్షణం ఊరుకొని, ఆటాలున అన్నాడు.

'మీరు నాకు మిత్రులు రామ్మూర్తిగారూ. కాని ఉద్యోగ ధర్మం మైత్రిని లక్ష్య పెట్టదు. క్షమించండి. మీరు దొంగనోటు దగ్గర ఉంచుకున్నం దుకు పోలీసువారికి సంజాయిషీ చెప్పుకోవాలసిన అవసరం ఉంది. మిమ్మల్ని అరెస్టు చేస్తున్నాను.'

గంభీరంగా వచ్చిన ఆ వాక్కులు విని రామ్మూర్తి స్తబ్ధుడయాడు.

'ఆ నోటు ఇలా ఇవ్వండి.'

యాంత్రికంగా రామ్మూర్తి జేబులో చెయ్యిపెట్టాడు. భ్రుకుటి ముడి చాడు. లేచి చుట్టూ చూశాడు. జేబులు మళ్ళీ మళ్ళీ వెతికాడు.

'మైగాడ్, రెండోసారి ఇవాళ నా జేబు ఎవరో కొట్టేశారు, సూప రింటెండెంట్ గారూ.'

ప్రకాశరావు తెల్లబోయాడు.

'నిజమా?' అతని స్వరంలో అనుమానం ప్రస్ఫుటమైంది.

'సోదా చెయ్యండి' అన్నాడు రామ్మూర్తి.

ప్రకాశరావు మాట మాట్లాడ లేదు. జీప్ రొదచేస్తూ ముందుకి సాగిపోతోంది. ఉన్నట్టుండి అతను ఆకాశంవైపు వేలుపెట్టి చూపిస్తూ, 'రామ్మూర్తిగారూ, ఆ నల్లటి మబ్బుకి తెల్లటి అంచు జరీలాగా బాగుంది కదూ?' అన్నాడు.

రామ్మూర్తి మందహాసం చేశాడు.

□□□